

๑. ชื่อโครงการ: โครงการประยุกต์ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเภทของโครงการ

โครงการใหม่

โครงการต่อเนื่อง

๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่น ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

๓. หลักการและเหตุผล

ข้อมูลท้องถิ่นเป็นข้อมูลสำคัญของชาติที่แต่ละประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาและการสั่งสมทางภูมิปัญญาของคนในชาติ เป็นมรดกความทรงจำที่สำคัญทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทั่วโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลและศึกษาได้อย่างกว้างขวาง เช่น แหล่งความรู้ประเภทต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในวัดสำคัญๆ ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ความสวยงามอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของผ้าทอพื้นเมืองไทยจากภูมิภาคต่างๆ เป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำของโลกซึ่งสะท้อนกลับถึงความหลากหลายด้านภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคของสังคมไทย

วัด เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นหมู่บ้าน เป็นชุมชนหรือเป็นเมืองของผู้คนในบ้านเมืองนั้น เมื่อก้าวถึงวัด ภาพของวัดย่อมมีภาพซ้อนของหมู่บ้าน ชุมชน เมืองและผู้คน ตลอดถึงสภาพแวดล้อม สภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนที่ตั้งของวัดด้วย วัดบางวัดมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีศิลปะด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ปฏิมากรรมที่โดดเด่น มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย วัดจึงมิได้เป็นเพียงสถานที่ศึกษาปฏิบัติธรรมเท่านั้น วัดยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของคนทั่วไป เพื่อประโยชน์ต่อการจัดเก็บ อนุรักษ์ และเผยแพร่สารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในแต่ละวัดสำคัญๆ

ผ้าทอพื้นเมืองไทย คือ ความงามที่แสดงถึงอัจฉริยภาพของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น เป็นสิ่งสะท้อนอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่สั่งสมมายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า ความปราณีต วิจิตรบรรจงที่ปรากฏบนผืนผ้าสะท้อนให้เห็นถึงความพยายาม ความตั้งใจ ความพิถีพิถัน ความมีศิลปะของผู้ทอผ้าที่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาต่อกันมาจากบรรพบุรุษ จากเส้นใยที่ละเส้น ย้อมสีสรรให้แปลกตา ใช้ลวดลายในการสื่อความหมาย ถักทอลงไป จนกลายเป็นผืนผ้าอันงดงาม ผ้าทอเหล่านี้ชาวบ้านทอขึ้นเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และใช้ในทางศาสนา และนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้เป็นวัตถุดิบในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ของที่ระลึกและเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่น ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค จึงพัฒนาฐานข้อมูลวัดและผ้าทอพื้นเมืองไทยในรูปสารสนเทศดิจิทัลที่ใช้มาตรฐานทั้งด้านกระบวนการพัฒนาฐานข้อมูล มาตรฐานเชิงเทคนิค และมาตรฐานการทำรายการสารสนเทศดิจิทัล (Dublin Core Metadata) รวมถึงการประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ที่ใช้ในการจัดการเชิงพื้นที่ต่างๆ เช่น สถานที่ตั้ง การจัดการชุมชน สิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาพื้นที่ การจัดการพิบัติภัย มาพัฒนาข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ของผ้าทอพื้นเมืองไทยและวัดสำคัญๆ ในแต่ละภูมิภาคเพื่อสร้างแรงจูงใจ อำนวยความสะดวกในการเดินทางและการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรผู้รับผิดชอบงานข้อมูลท้องถิ่นของแต่ละสถาบันในด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่องานบริการห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาผ้าพื้นเมืองไทยและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่ได้คัดสรรในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมาไว้ในแหล่งเดียวกัน โดยพัฒนาเป็นฐานข้อมูลผ้าพื้นเมืองไทยในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงได้ทางอินเทอร์เน็ต

๔.๒ เพื่อรวบรวม จัดเก็บข้อมูลวัดในด้าน ประวัติความเป็นมา สถาปัตยกรรม สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ การจัดการข้อมูล เรียบเรียงเนื้อหาของวัดสำคัญๆ ของแต่ละภูมิภาค และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของวัดให้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยการพัฒนารฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน

๔.๓ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของวัด และภูมิปัญญาผ้าพื้นเมืองไทย เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้มีการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาผ้าพื้นเมืองไทยและการธำรงรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมของวัดเพื่อให้เกิดประโยชน์และความภาคภูมิใจในภูมิวัฒนธรรมของชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๕. ความสอดคล้องกับกลยุทธ์

โครงการประยุกต์ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อการจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค คือ

พันธกิจที่ ๒

กลยุทธ์	พัฒนาช่องทางเข้าถึงข้อมูลท้องถิ่นของหน่วยงานฯ
เป้าหมาย	เสริมสร้างช่องทางเข้าถึงและเผยแพร่ข้อมูลท้องถิ่นของหน่วยงานฯ

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวม ๑ ปี

๗. ขอบเขตเนื้อหา

๗.๑ วัด

กำหนดขอบเขตเนื้อหาสารสนเทศของวัดที่จะดำเนินการจัดเก็บและพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ของวัดสำคัญๆ ในแต่ละภูมิภาค ในหัวข้อหลักๆ ดังนี้

- ๑) ชื่อวัด
- ๒) สถานที่ตั้ง และพิกัดที่ตั้งของวัด
- ๓) ประวัติความเป็นมาของวัด
- ๔) ความสำคัญของวัด
- ๕) สิ่งสำคัญภายในวัด
- ๖) รายนามเจ้าอาวาส (เฉพาะที่สำคัญและโดดเด่น)
- ๗) กิจกรรมสงเคราะห์ชุมชนของวัด (ไม่มี...ไม่ต้องจัดเก็บ)
- ๘) เส้นทางการเดินทาง แผนที่
- ๙) แบบฟอร์มสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่
- ๑๐) แบบฟอร์มการทำรายการสารสนเทศดิจิทัล

๗.๒ ผ้าทอพื้นเมืองไทย

๑) ฐานข้อมูลท้องถิ่นที่แต่ละสถาบันพัฒนาร่วมกันและเป็นฐานข้อมูลดิจิทัลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมืองไทยและผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบจากผ้าทอพื้นเมืองไทย โดยฐานข้อมูลดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่น ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

๒) ลักษณะของข้อมูลเป็นข้อความ (Text) ลักษณะเป็นบทความที่มีการเรียบเรียงขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายและจากทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับชื่อลายผ้า ประเภท ชนิด ประวัติและวิวัฒนาการ เอกลักษณ์/การนำไปใช้ คติความเชื่อ ผู้สร้างสรรค์ ผลงาน รางวัลที่ได้รับ วัตถุดิบและส่วนประกอบ ขั้นตอนการผลิต เทคนิค/เคล็ดลับในการผลิต มาตรฐานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แหล่งข้อมูล ข้อมูลเพิ่มเติม คลังผ้าพื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบจากผ้าพื้นเมือง เป็นต้น ซึ่งอาจจะแทรกรูปภาพ (Image) และสื่อประสม (Multimedia) ประกอบเนื้อหา

๓) รวบรวมแหล่งสารสนเทศและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผ้าพื้นเมืองไทยและผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบจากผ้าทอพื้นเมืองไทยที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ต

๘. แผนการดำเนินงาน (เฉพาะแผนการดำเนินงานปี ๒๕๕๘ รวม ๑ ปี)

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ			
	ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘	ม.ค. - มี.ค. ๒๕๕๘	เม.ย. - มิ.ย. ๒๕๕๘	ก.ค. - ก.ย. ๒๕๕๘
๑. ประสานงานกับคณะทำงานเทคโนโลยีสารสนเทศในการปรับปรุงระบบและพัฒนาฐานข้อมูล	↔			
๒. ผูกอบรวมการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่และการใช้งานโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ครั้งที่ ๒		↔		
๓. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและเรียบเรียงพัฒนาเนื้อหา		↔		
๔. พัฒนาฐานข้อมูลให้ครบทุกภูมิภาค		↔		
๕. ประเมินโครงการครั้งที่ ๑ และปรับปรุงแก้ไข			↔	
๖. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การใช้งานฐานข้อมูลผ้าพื้นเมืองไทย				↔
๗. รายงานผลโครงการและรายงานสรุปผลการดำเนินงาน				↔

๙. งบประมาณ

๙.๑ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ประกอบด้วย

- ๙.๑.๑ ค่าตอบแทนคณะทำงานข้อมูลท้องถิ่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่
สถาบันละ ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐ สถาบัน เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
- ๙.๑.๒ ค่าดำเนินการฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) หลักสูตรที่ ๒
จำนวน ๑ ครั้ง ๓๐ คน เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
(การฝึกอบรมนี้ นำไปรวมไว้ในโครงการการพัฒนาศักยภาพภาพคณะทำงานข้อมูลท้องถิ่น)

๙.๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) ประกอบด้วย

- ๙.๒.๑ ค่าตอบแทนคณะทำงานข้อมูลท้องถิ่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่
สถาบันละ ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐ สถาบัน เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๐.๑ คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่นมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นในการรวบรวม จัดเก็บและจัดการข้อมูลสารสนเทศของวัดสำคัญๆ และผ้าทอพื้นเมืองไทยของแต่ละภูมิภาค เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลและฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่สามารถเข้าถึงผ่านอินเทอร์เน็ต
- ๑๐.๒ คณะทำงานข้อมูลท้องถิ่นมีฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัดสำคัญๆ และผ้าทอพื้นเมืองไทยที่เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับบุคลากรและประชาชนที่สนใจ อันจะก่อให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยในรูปดิจิทัลที่สืบค้นได้บนอินเทอร์เน็ตสำหรับสาธารณชนทั่วไป

๑๑. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

- ๑๑.๑ มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลและข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลท้องถิ่นของวัดสำคัญๆ และผ้าทอพื้นเมืองไทยในแต่ละภูมิภาค เพิ่มขึ้นอีก ๑ ช่องทาง
- ๑๑.๒ มีจำนวนระเบียบในฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัล ทั้งสิ้น จำนวน 200 ระเบียบ จำแนกเป็น
๑) ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลวัด	จำนวน 100 ระเบียบ
๒) ฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลผ้าทอพื้นเมืองไทย	จำนวน 100 ระเบียบ
- ๑๑.๓ ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ร้อยละ ๘๐
- ๑๑.๔ ความพึงพอใจในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๘๐